

KONTROLA RESTAURACÍ A POTRAVINÁŘSKÝCH PRODEJEN V DÁNSKU

Restaurace a zařízení, která prodávají potraviny a nápoje pro veřejnost, jsou v Dánsku, podobně jako v jiných státech zodpovědné za dodržování předpisů na bezpečnost potravin. Plnění této povinnosti kontrolují inspektoři Úřadu pro kontrolu potravin na neohlášených návštěvách. Frekvence kontrol je od jedné do tří ročně a závisí na zhodnocení rizika v dané provozovně.

Dánskou specialitou je, že zprávy o kontrole jsou doplněny Smiley piktogramem, „smajlíkem“, který shrnuje výsledek. Zprávy mají být vyvěšeny v kontrolovaných supermarketech, obchodech s potravinami, v pekařstvích, řeznictvích, zelinářstvích, restauracích a kioscích, kantýnách, nemocničních jídelnách a v domech pro seniory tak, aby je zákazníci viděli při vstupu do zařízení. Musí také být umístěny na internetových stránkách provozoven.

Smyslem prezentace výsledků kontrol je seznámit s nimi veřejnost a umožnit, aby je spotřebitelé využívali v rozhodování o návštěvách či nákupech. Systém je v Dánsku běžně známý jako Smiley schema („Smajlíkové schéma“). Tvář se šťastným úsměvem ☺ znamená kontrolu bez připomínek, ☺ úsměv znamená, že musí být splněna nařízení nemající však zásadní povahu, tvář bez úsměvu ☹ značí, že byla udělena správná sankce nebo zákaz a kyselý výraz ☹ informuje, že byl vydán úřední nálezk, který byl sdělen policii, nebo bylo odebráno povolení. Pokud byla zjištěna situace ohrožující zdraví, je zařízení uzavřeno, dokud se problém neodstraní. „Elitní smajlík“ je ☺ udělován na dobu jednoho roku pro zařízení s nejlepšími výsledky, tj. smajlíky se šťastným úsměvem ze čtyř posledních kontrol. Zařízení ho smí jeden rok používat pro svůj marketing. Redakce Hygieny u několika restaurací v Kodani ověřila, že jejich webové stránky opravdu obsahují Smiley piktogramy.

Frekvence kontrol vyplývá ze zařazení daného provozu do některé ze čtyř rizikových skupin. Skupina s vysokým rizikem (restaurace a řeznictví) má standardní frekvenci 2krát ročně, u nositelů elitního označení 1krát ročně. Skupina s mírným rizikem (pekařství, potravinářský obchod, stánek s párky) má standardní frekvenci 1krát ročně, u nositelů elitního označení 1krát za 2

roky. U skupiny s nízkým rizikem (kiosky) je standard 1krát za 2 roky, pro elitní skupinu není stanovena frekvence kontrol. U skupiny s velmi nízkým rizikem (bary, prodejny vína, lékárny) je frekvence podle potřeby. Při každé inspekci je kontrolována řada oblastí a výsledky hodnoceny stupněm 1–4. Závěry a připomínky inspektora jsou uvedeny v inspekční zprávě.

Zhodnocení Smiley piktogramem je založeno na nejhorších výsledcích z šetřených okruhů. Okruhy, které se kontrolují, záleží na druhu zařízení, ale zpravidla se vždy kontroluje hygiena, kontaminace potravin a značení odpovídající danému zařízení. U provozu, který dostal tvář bez úsměvu, se kontrola po určité, odůvodněné době opakuje a náklady jsou tomuto zařízení účtovány, na rozdíl od běžných inspekcí.

V prvním pololetí 2010 dostalo 86,6 % provozoven smajlíka se šťastným úsměvem, 11 % s malým úsměvem, 0,6 % bez úsměvu a 1,6 % s nakyslým výrazem. V roce 2002, kdy byl systém zaveden, bylo uděleno 70,1 % smajlíků s úsměvem, v roce 2010 97,7 %, a je tedy vidět vzestup kvality kontrolovaných provozů. Podle průzkumu u veřejnosti 97 % spotřebitelů souhlasí, že Smiley piktogramy jsou dobrý či velmi dobrý nápad. Dvě třetiny spotřebitelů by vyloučily zde svého zájmu restauraci se špatným smajlíkem. Tvář s nakyslým úsměvem je pro podnikání skutečná překážka. Se Smiley schématem jako dobrým/velmi dobrým nápadem souhlasí 88 % podniků. 8 z 10 vlastníků nebo manažerů uvedlo, že se svými zaměstnanci diskutují jak získat smajlíka s veselým úsměvem a mnozí z tohoto důvodu zlepšili úroveň práce ve svých podnicích. V květnu 2011 blahopřál k 10. výročí zavedení tváře s úsměvem dánský ministr výživy Henrik Hoegh.

Ministry of Food, Agriculture and Fisheries. Smileys keep food safety high in Denmark [Internet]. Danish Veterinary and Food Administration; 2011 [cited 2012 Jan 24]. Available from: <http://www.findsmiley.dk/en-US/Forside.htm>.

Doc. MUDr. Jaroslav Kríž